

mtatkki

Hungarian Academy of Sciences
Centre for Social Sciences
Institute for Minority Studies

A PDF fájlok elektronikusan kereshetőek.

A dokumentum használatával elfogadom az
[Europeana felhasználói szabályzatát](#).

dor, Páll Kristóf, Haragai Antal. Ezen intézet az 1893. évről készített második üzlet-évi zárszámadásának tanuskodása szerint a nyereség és veszteség számlán bevett 24937 frt 55 krt, kiadott 16488 frt 89 krt, a tiszta nyereség tehát 8448 frt 66 kr. Ebből esik a részvényesek javára 5880 frt; és így egy 50 frtos részvényre 5 frt 88 kr., illetve 11. 76¹/₆. 2) A szamosújvári takarékpénztár részvénytársaságnál Bogdánfi István a vezérigazgató, Gajzágó János a pénztárnok, Bányai Gyula a könyvvezető. Az igazgatóság tagjai ezek: id. Bodor Bertalan elnök, Aján Lukács, Esztegár László, Novák Gerő, id. Temesváry István, Tüzes Tódor. A felügyelő bizottság tagjai a következők: Kovrig Simon elnök, Tódorfi Lukács, dr. Bányai Kristóf, Merza János. 1893. decz. 21-én lezárt VI. üzletév zárszámadása szerint az üzlet-forgalom tett 1813725 frt 14 krt, a betétek összege 459594 frt 84 krt; a tiszta jövedelem 13094 frt, 71 kr, melyből egy-egy 100 frtos részvényre esett 24 frt (a részvényesek összesen 7200 frtot kaptak). És itt ezen intézetnek a következő dicséretreméltó szép tettéről kell még megemlékeznünk: A tiszta nyeresémből fenmaradt 500 frtot a Szamosújvárt létesítendő »örmény kath. leányárház«-nál egy kegyúri alapítványra tette, mely összeget, a kellő alapítványi tőke egybe- gyűlteig az intézet kamatmentesen kezeli.

A székelyföld érdekében Lukács Béla kereskedelmi miniszter azon újabb intézkedést tette, hogy értekezletre hívta meg a legnagyobb hazai gyártelepek igazgatóit, a székelyföldi kívándorlás megakadályozása céljából. A miniszter a hazai munkás-elem gyarapítására kívánja megnyerni a székelyföldi ifjúságot és iparilag kiképeztetni oly állásokra, melyeket ezidő szerint többnyire külföldiek töltenek be. A nagy gyárak képviselői kijelentették az értekezleten, hogy készséggel hozzájárulnak a miniszter nemes és hazafias tervének végrehajtásához; melynek keresztülvitele részben már tényleg meg is kezdetett.

Mi újság az örmény világban?

A túlbuzgó rendőr. Hirdetést készített az örmény kereskedő egy örmény nyomdában és kiragasztja azt boltja ajtajára. A hirdetés evvel az angol szóval: high-life (jelentése: előkelő élet) kezdődött. Mivel az örmény az idegen szókat úgy írja, mint azokat az eredetiben olvassák, a mondott angol szó is örmény betűkkel így volt nyomtatva: háj-lájf. Alig ragasztja ki a kereskedő a hirdetést, midőn ott halad el a török rendőr, ki örményül csak annyit tudott, hogy »háj« örményt jelent (angolul egy szót sem tudott). Azt gondolván, hogy örményekhez intézett ploclamatio van a bolt ajtajára ragasztva; azért a kereskedőt elfogja és kihallgatás nélkül börtönbe vetteti. Csak három nap mulva egy basa közvetítésével, ki tudott angolul, szabadult ki a börtönből.

Felcélós szerkesztő és kiadó-tulajdonos: SZONGOTT KRISTÓF.

Szamosújvárt, Todorán Endre „Aurora” könyvnyomdája.

Kopár Simon.

A Szamosújvár városi örmény kath. plebánia és a szolnokerületi esperesség vezetésében Lukácsi után közvetlenül Kopár Simon, volt segédlelkész következett, — egy tiszta jellemű egyházi férfiú s résztvevő emberbarát; ki városunkban született 1813. január 13-án. Családjának eredeti neve: Khoszá volt, mit némelyek Kaszára, mások Koparra magyarosítottak. Középtanodai és bölcsészeti tanulmányait szülővárosában s folytatólag Kolozsvárt, a hittudományi (theologiai) tanfolyamot a gyulafehérvári papnevelőintézetben végezte (1837) s ekkor Erdély róm. kath. püspöke által, ideiglenes minőségben tanárrá neveztetett ki a székelyudvarhelyi kath főgymnasiumhoz. Csakhamar 1838-ban (aug. 25-én) Lembergben az ottani örmény kath. érsek által áldozárrá szenteltetett föl, — s ezen idő óta Szamosújvárt, mint segédlelkész szolgálta az örmény kath. egyházat, egyik legbuzgóbb és tevékenyebb tagja levén a papi karnak. Később, 1852. évben az erdélyi püspök által ki-neveztetett egyszersmind a szolnokerületi esperesség szentszéki jegyzőjének (notarius districtualis); míg végre

1877-ben, a Lukácsi elhunytával üresedésbe jött szamosújvári örmény szertartású plebánosi állásra, valamint a szolnokkerületi esperességre is kinevezetve: a helybeli gymnasium alapító oklevele értelmében, (mely szerint az igazgató mindenkor: Szamosújvár örmény kath. plebánosa) egyúttal a gymnasium igazgatója is lett.

Lukácsi közvetlen utódja Kopár Simon esperes-plebános 67 évet élt; s áldozásának 41., lelkesítő hivataloskodásának harmadik évében, egész váratlanul ragadta el őt a halál. Az egyház egy hú fiát, Szamosújvár pedig egy önzetlen polgárát veszté el benne!

Kopár Simon, mint pap, soha sem tévesztette el a Szentírás ama tanítását, hogy a szeretet alapja minden keresztény erénynek, — a legtisztább szeretettel viseltetett mindenkor úgy kartársai, mint azok iránt, kiknek lelki gondozása ő reá bízott. Benne a szereteten alapuló erények sokasága összpontosult határt nem ismerő könyörületességgel; melylyel letörülte számos szegénynek könnyeit, kik elhunytával sirva állották őt körül, mint háládatos gyermekek édes atyjuk ravatalát.

Az egyház és iskola érdekében addig fáradozott, míg városunkban megalakította az örmény kath. hitközségi képviselőtestületet, s vele az egyházmegyei önkormányzat (autonomia) szervezetének alapját vetette meg, a mely maradandó emlék gyanánt fűződik nevének és lelkipásztorkodásának emlékezetéhez, — megalakította egyszersmind a rég ohajtott helyi katolikus iskolaszéket is.

A városi gymnasiumnak három évig levén igazgatója, a tanári testület tagjainak tanácskozmányát, mint elnök, legutoljára 1879. évi június 28-án vezette, midőn meleg szavakban szívélyes köszönetét nyilvánította a tanári karnak a lefolyt tanévben kifejtett fáradozásaiért és ügybuzgalmaért!... Ugyanazon év iskolai szünetnapjában (július 14-én reggeli négy órakor) egy váratlanul fellépett rohamos szívszélhűdés gyorsan és örökre kioltá az egészséges férfiú munkás életét!

Az elhunytak rokonai díszes ravatalra helyezték a koporsót; melyet a gyászbaborult környezet hálából számos koszorúval ékesített fel. Az ünnepélyes gyászszer-

tartás és végtisztességtétel júl. 15-én volt, melyre a hivatali testületek és a város lakosai tömegesen és mély részvétellel jelentek meg. Részt vettek abban: a városi tanács, a kir. járásbiróság, a gör. kath. püspöki káptalan és papság, a szentferenczrendi szerzetes atyák, az országos fegyintézeti igazgatóság, a gymnasium, a fiú- és leány-népiskolák növendékei, a kik gyászlobogó alá sorakozva jelentek meg.

Jelen volt a temetésen Veszely Károly erdélyi egyházmegyei ezimzetes prépost is, megadni a szomorú végtisztelést annak, kit alig pár év előtt iktatott be ünnepélyesen a plebánosi és esperesi hivatalba; míg a gyászszertartást Csákány Adódt (a mostani arany-misés főesperes) vezette, paptársai segédletével a plebániai lakban, honnan a népes gyászmenet, a teljes díszben megjelent tűzoltó-csapat által képezett sorfal között, megindult a főegyház sírboltja felé, hol az egyházi szertartás bevégeztével, a dalegylet gyászdalainak elhangzása után, örök nyugalomra helyeztetett el.*).

Erdélyi püspöke ugyanazon évi július 17-ről a következő hivatalos alakban kiadott leiratot küldötte a szamosújvári örmény kath. papság administratorához: „Mélyen leverőleg hatott reám a szamosújvári örmény szertartású tisztelendő papságnak a főtisztelendő Kopár Simon szentszéki ülnök, szamosújvári örmény katolikus plebános és szolnokkerületi esperesnek folyó évi július 14-én hirtelen bekövetkezett haláláról ugyanazon napon tett jelentése. Az, kit én mint feddhetlen jámbor életű papot, lelkipásztorkodási működésében mint legbuzgóbb lelkészt, az esperesi teendőkből mint legfáradhatatlanabb, pontos és lelkiismeretes segédemet ismertem, s mint egyházához, főpásztorához, nemzetéhez leghűbben ragaszkodó férfit becsülni tudtam, — az árnyékvilágból az örök boldogság hazájába átköltözött. Szálljon béke poraira a feltámadás dicső nagy napjáig! feddhetlenségének, hű-

*) Utóda Bárány Lukács esperes-plebános sírját felirattal látta el, arcképeiről pedig csinos olajfestményű képet készítettett, mely a plebániai lakot díszíti.

ségének, egyháza és nemzetéhez való ragaszkodásának emléke maradjon fenn örökre nemzete sarjadékainak szívében, folytonosan buzdítólag hasonló keresztény honfiúi erények követésére! —

Sz.

A bölcös örmény ága.

— Egy keleti utazó irataiból. —

Egy szelid és okos sultán uralkodása alatt élt Konstantinápolyban Thorosz örmény ága. A sultán zsarnoki hajlamai csak abban nyilatkoztak, hogy a kik szívéhez közel állottak, vagy megtudták nyerni a kegyeit, azokat bőségesen elárasztotta adományokkal s minden szolgálatot fejedelmileg jutalmazott. Az engedetlenséget is harag nélkül büntette; kizártnak tekinté azt, hogy valaki szándékosan bántani akarná őt, a legtöbb hibát, a miről tudomást nyert, az emberi alacsonyásznak tulajdonított s mihamar elfelejtett. De a jó cselekedetekkel szemben bámulatos volt az emlékezőtehetsége.

Thorosz ága alárendelt helyzetben volt az udvarnál, de igénytelen állása daczára gyakran meg kellett jelennie a nagyur színe előtt. Fel is tűnt a sultánnak az ő tiszteletudó, de egyúttal méltóságteljes viselkedése. Midőn a sultán egy ízben kérdést intézett hozzá, oly világos, értelmes és tetszetős választ adott, hogy a sultán ettől kezdve gyakrabban rendelte őt magához, minek folytán az örmény ága csakhamar tekintélyes egyéniséggé nőtte ki magát az udvari körökben.

Thorosznak volt egy huszonhat éves fia, a kin lelkének egész szeretetével csüngött, de a ki egy idő óta sok gondot és bánatot okozott neki. A fiatal Ártin ugyanis beleszeretett egy gazdag konstantinápolyi örménynek, Serapionnak csodaszép leányába, Thákühiba. De a szegény ifjú szerelme egészen reménytelen volt; sejtetni sem merte választottjának atyjával az érzelmeit, mert jól tudta, hogy gúnnyal és megvetéssel fog visszatartatni. De a néma szenvedély, mint lassan ölő méreg, annál inkább emésztette őt.

— Mi bajod, édes fiam? kérdezte őt az aggodó Thorosz. És a fiú elpanaszolta atyjának gyógyithatlan szerelmi bánatát.

Thorosz mélységes gondolatokba merült el. Aztán így szólt Ártinhoz:

— A míg élünk, remélhetünk is. Élj és remélj!

Ettől az időtől kezdve arra irányozta Thorosz minden törekvését, hogy megszerezze fia számára a szép Thákühi kezét.

Nemsokára ismét abban a kitüntetésben részesült Thorosz, hogy a sultánhoz rendelték. Oly kérdéseket intézett hozzá a nagyúr, a melyek voltaképen kizárólag a külügyminiszter hivatalos működési körébe tartoztak. És Thorosz oly megfontolt és óvatos válaszokat adott, hogy a sultán kegyes fejbölintással jegyezte meg:

— Okos ember vagy te, Thorosz.

— Okos vagyok, ha Felsőged azt mondja, válaszolta az örmény ága, de a Felsőged tudta és akarata nélkül bizony szerencsétlen ember vagyok én.

A sultán azt gyanította, hogy ajándékot fog kérni tőle Thorosz. Ilyesmihez már hozzá volt szokva, ez nem is lepte volna meg és nem is boszantotta volna.

— Tudom, így szólt, hogy szegény vagy. Nem fogok megfélemezni rólad. Most elmehetsz.

Thorosz azonban földig meghajtotta magát és ezeket mondá:

— A legdrágább ajándék, melyben Felsőged engem részesíthet, az irántam tanúsított bizalma. Nem kérek én pénzt.

A sultán meg volt lepelve. Hosszas uralkodása alatt most történt először, hogy visszautasította valaki a pénz-adományt.

— Hát mit kívánsz? kérdezé.

Thorosz a földre borult és könyörgő hangon mondá:

— Kegyeskedjék Felsőged engem az udvarnak legközelebbi összejövetele alkalmával magához szólítani s néhány szót a fülembe sügni. Bocsássa meg Felsőged legalázatosabb szolgájának ezt a vakmerő kérését.

— És mit sügjak én a füledbe?